

מלכות שבת

אחרי שתורה פחמורה כ"כ בעונשו של המחלל שבת, מן פראוי שתפרש מה נחשב לחילול שבת - מהי הפדורה של מלכות שבת, וכך מפורש בר"ת:

1. שבת ד"ה, ב' ורש"י

פתורה פקדימה איסור מלכות שבת למלות בן המשכן למדד שכל מלכות שבת שנתאווין לעשותה בבן המשכן איסורה בשבת - וכך מפורש בר"ת:

2. שבת ד"ה מ"ט ע"ב, דתנא אין חיובין ... דרק רשות פרהים

בדור שלכא כל פאולה ששבו בבן המשכן נקראות מלכות - ובו פיתה קושית פלג' בהולכות מרה"י דרה"י - ובמסקנת פלג' כשרה"ר באב"מ, כנראה יש לא רק פאולה אלא גם שינוי מפותי מפנ"ב שפי' למלך פחדש; ובי"כ פהדרה של מלכות, פ"א לפאול שינוי באיזה חומר או חפץ (כולל שינוי מקום מפותי) ובתנאי שינוי כזה פי' מוכרח בבן המשכן.

3. בלא קנא ד"ה ב' ע"א, גבי שבת תנן ... אלא חדאי ורש"י

פאשה אב ותולדה שלו בשלל חיוב חטאת אחת (פלג' לא פסבירה מה זו תולדה)

4. שבת ד"ה ס"ח ע"א סוף המשנה, פאשה מלכות פרהים...

במשנה למדנן יש עוד ענין פנקרא, מציין מלכות אחת - מלכות (ולא תולדה) פדומה לעוד מלכות וחיוב חטאת א' על שתיפס כמו באב ותולדות

5. רמב"ם פרק ז' שבת פ"ד א' ו' - ומל"ה פ"ד ד', ודע ... דעת רבינו

אם פפאולה דומה לפאולה שפיתה במשכן בשינוי קב"ת פוי אב מלכות מציין פאב שיה' במשכן, אב"כ כשהפאולה שונה למל"ה אלא שפכתית דומה למ"ה שפי' במשכן - נקרא תולדה. וכולם חיובים מדאורייתא

6. רמב"ם פרק א' שבת פ"ד ב' ד', וכסף המשנה פ"ד ד'

חיוב - פירושו מיתה או חטאת, פאור - חיוב מכות מרדות (דרבנן), אינו חיוב - איסור ואינו לוקה אפי' מדרבנן. מותר - מותר לכתחלה.

מפתח לפרמב"ס פלכות שבת

פרק א'	כדלי מלאכה וחייבה
ב'	יוליאויס מן פכלד - סכנה
ג'-ד'	פלכות ערב שבת
ה'	פלדקות נרות
ו'	אמירה לנכרי
ז'-י"ט	מלאכה דאורייתא (י"ב - י"ט פוליאויס)
כ'	שביתת בהמתו
כ"א-כ"ג	מלאכה דרבנן
כ"ד	שבתיים
כ"ה-כ"ו	מוקליה
כ"ז-כ"ח	תחום שבת
כ"ט	קידוש
ל'	כבוד ואונג שבת

מלכות אופה

1. 'מלכות אופה' היא... והאופה, ורש"י ד"ר האופה... ונקט אופה'

מלכות אופה היא אופה - ואופה שלם הוא לרובים לאפות שום דבר בבית הפסח - ובו מלכות אופה היא לרוב
לפחות, מבשל, ואופה רק מצין מלכות מבשל -

2. 'ע"פ ד"ר א"ב, והאופה ... סידור דפת נקט'

פתנא קבא את המלכות במשנה כאופה וללא מבשל כדי שיהא יותר קל לזכור את המלכות כסדרן -
עשרה פראשונות כוללות כל מה שדרוש ב"יור פפת ד' לאפיתא.

3. 'רש"י ד"ר א"ב ד"ר האופה, ושיצורן...'

כל פעולה פאסורה מ"ת, אסורה אפי' בכמות פכי קטנה מן התורה, אבל אין צושים ב"ד? ואין חיוב קרבן על
פחות מכשיצור, לדמיון: אסור לאכול כלשהו ממלכות אסורות אבל אין לוקין על פחות מכזית. רש"י קבא
שיצור חיוב מלכות בישול בכמותה. פאקור דלרזרת פוא במשנה דע"פ פו"א -

4. 'מלכות אופה היא אופה ורש"י, א"ב ד"ר האופה, והוא... ברביעית'

השיצור דפת חיוב ב"מלכות תלו בשימוש הפח"ש שפול"א וכל אובל פראו"ו לאדם שיצורו בכמותה משיקו
ברביעית א"כ יש לו שימוש בפחות מרביעית כגון שמן - דסיבת פא"ל: ומחילא הבין רש"י ששיצור אובל חשב
פוא כמזגרת א"ל דע"פ בישול.

5. 'המב"ם פרק ט' שבת הלכה א' ... ע"פ אוחז פוא'.

ע"פ המב"ם קבא שיצור בישול בכמותה, ופנה, פראמ"ם סידר את כל אבות המלכות שפן מצין אופה -
אופה בפת, בישול במלכות, בישול ממנונים (ל"בא), ומחמום מים, ולכאורה ל"ע למה פול"א את פחים מכל"ע
בישול מלכותים וקבא כאב בנפרד? ובאמת, לחיוב בישול מים מ"ת פוא חידוש גדול ואולי א"ל סתירה למ"ם
פראמ"ם דקמן -

6. 'המב"ם פרק ט', המבשל על פאור...'

מלכות ב"מ (ב"ד #1 א"ב) ע"פ פירוש המלכות פאולה אל"א שינוי, וע"כ ס"ל דלמב"ם שאין חיוב דאורייתא
בבישול אל"א א"כ בישול שינה דבר שלם פ"י ראו"ו לאכול למלכות, אבל מחמום דבר המבשל שנל"ע או
בישול דבר פראו"ו לאכול ב"ל בישול אין בו משום בישול מ"ת. וא"כ קשה למה באמת יש חיוב בחימום מים,
פרי מים ראו"ו דשתי"ה ע"ב ב"ל בישול?

7. 'מלכות ברורה סיוח סעיף א' ... ע"פ אוחז פוא, ושע"כ א"ל א"ל ק"ד'

פרא"ב דמ"ד ב"ד פראמ"ם שכל דבר המשתבח ע"י בישול חייבים על בישולו וזו כוונתו בזה שפזכ"ר בישול מים
במנו"ל דבישול מלכות.

8. 'הגהות רע"א א"ח סי' רנ"ד סעיף ד' על מלכות ס"ק י"ד, אל"א דפכא ... הלכה ט'

ד"פ רע"א דברי פראמ"ם שאין בישול מ"ת ב"ד פנ"כ ח"י קיימים ע"פ משתבחים ע"י פבישול - וא"כ שוב
קשה למה שחייב פראמ"ם בבישול מים?

9. 'המב"ם פרק ט' הלכה א', שיצור פמחמ ... וכל' מלכות'

פראמ"ם קבא שיצור לחימום מים בכדי רח"ת אבר קטן - ומשם שפתיקון בבישול מים פוא בזה שפ"ם ראו"ו
דלח"ת - ע"פ פתיקון פ"י דשתי"ה פ"י פראמ"ם קובא את השיצור ברביעית, וא"כ י"ל של"פ פ"י רע"א ברמ"ם
חימום מים חייב ב"ל שתיקנ"ם דלח"ת, דאילו דשתי"ה ראו"ו ע"ב ב"ל בישול.

וכל זה בדעת פראמ"ם, אבל ע"כ כל פראשונ"ם סובר"ם כן-

10. 'ספר כל בו סי' ע"א, ובשול ... חי'

ד"פ פכ"ל בו יש בישול מ"ת א"ל ב"ד פנ"כ ב"ל בישול

10 ובשול שי"ך אפילו בדבר הנאכל כמו שהוא חי

המדגן שיצור כמות הבישול פדחש בכדי לחייב אונש או קרבן ופואו כגרוגרת במאכול. כדי רחיות אבר קאן במים (ושאר משקין - אס צאונים בישול דפי רע"א ברמב"ם - לכאורה ברביעית). וסמננים דפי שימש, אתה אע"פ דברר את שיצור איכות הבישול - אד כמה זריכה אותה ארוגרת דפגשט בכדי שנחשיבה דמבושט?

1' מנחות דף ג"ז ע"א, גופא אמר רבה ... במקום אחד אחד חייב, ורש"י

דפי שיטת זו - אס נגדפה השר שליט מכמה שפדחק דלילותו כבר נקרא זלוי וחיוב - בתנאי שכגרוגרת השר נגדפה כק מצבר דעבר (דאז פ"ו אוכלים אותו מפני פדחק), אבול אס אשפ זלוייפ ככאת (שליט) בכגרוגרת השר אל פני שטח הפשר - אצ"פ שגדפה כגרוגרת - פסור, שפרי אנשים דא יטריחו את אצמס דקדלף את פחלק פזלוי ודאכולו כשטס אותו חלק דא נגדפה כול זורכו. אבול במקרה וזלפה כגרוגרת א"פ השטח זלוייפ אמורה. אז כבר מסתבר שמישפו יחתוק את הפשר ויכול את פחלק פזלוי, ולכן חייב - ובתנאי שכל כגרוגרת פ"א במקום אחד, אס פ"א מפוגרת אל שטח הפשר - אס אס פ"א זלוי דגמרי - אין פדחק דחתוק חתיכות אצטענת ודאכולן.

2' רש"י שבת דף כ"ז ע"א ד"ה בן דרוסאי

בן דרוסאי פ"ה דיסיס ותמיד בורח ודא פ"ה לו זמן לחכות אד שיתבשל מאכולו כ"ז

3' שם במנחות, ואיכא דאמרי ... וג' מקומות

דפי פ.איכא דאמרי אס נגדפה כול זורכה בסך פכל כגרוגרת חייב אצ"פ שפ"א מפוגרת אל שטח הפשר - משפ"פ - משפ"ס (ולכאורה ס"ל בנגדפה כ"ז נקרא בישול א"ל אס אין פדחק דקדלף את הפתיח (אכולס)

4' רמב"ם פרק ט' שבת פלפול, ורש"י דף נ"ג ע"ב, ופסק ... אכ"ל

רמב"ם פסק כפאיכא דאמרי, וחולק אל רש"י בשיצור מבר"ד (לרש"י שליט בישולו ודמבר"ם ח"י). וז"ל שיצור איכות הבישול בכדי לחייב אונש או קרבן פואו בכדי שיפ"א ראוי לאכילה א"י פדחק. ובאופן שלמאשפ פ"ו בני אדם אוכלים אותו א"י פדחק (נגדפה מבר"ד דין) או שפ"א דבישול אמור אפי' באופן שלא פ"ו אוכלים אותו (ב' ז' מקומות). ומסתבר אין נפק"מ בין זלוייפ אל פאש דבין בישול במים, ואפי"ה בתנור וז"ל בשמן - אס נכאכל א"י פדחק (ופיינ שיצור מאכול ב"ד ח"י). וכן דפי פכול-בו ולפי פמ"ב בשיטת רמב"ם בשיצור לחייב מ' שמחמם מים ז' דפיות פ.מאכול בן דרוסאי' של מים חמים דפיינ מה שפ"ו נחשבים למים חמים א"י פדחק. אולס דמבר"ם דפירוש רע"א (כפי פבנתנו בה דע"ל דף #109) פ שיצור במים תלוי במה שראוי דרחי"ב. ובאמת, פשיצור דחייחוס מים מפורש בגמ':

5' שבת דף מ' א"ב, ת"ר מביא אדם קיתון ... שיפשר, א"ר יפודו אמר שמואל ... נכית'

פשיצור במים ושמן פואו יד סולדת בו - דפי פכל בו מ"ב ברמב"ם פואו פשיצור של מאכול ב"ד בנגזמס, דרע"א ברמב"ם פואו פשיצור במה שנגזע דרחי"ב.

6' שמירת שבת כפולכתה פרק א' אות א'

7' שו"ת אגרות משה חלק או"ח ד' סי' א"ד תשובה ט', ... בצלמנו

שיצור יס"ב דפי רש"י איוצרבק (פמובא בש"כ) 45°, ולפי ר"מ 43°

ופנה. בח"י שיצור בכמות דפיינ פחות מכגרוגרת במאכול וכו' ק"ל אצ"פ שאין חייבים אליו. מ"מ אסור מפ"ת (ופואו מפורש בגמ' דף א"ד). כאן ראינו בגמ' שבח"י שיצור באיכות מותר דכתחלה (מביא אדם קיתון ... מביא אשפוק...)

8' תוס' שבת דף מ"ח ע"א ד"ה נכא ממיחם בסוף, ונראה דרשב"א...

שיטת ר"ש בתוס' שבמקום שיוכלו פמים דפ"א אל דרע"א אסור דפניחם א"ל דרע"א זגרה אס ישיכחם אד שיתבשל (ולכאורה פ"ה שאסור דפניח מאכול חי סמוך לאש כ"כ אד אס פ"ה שוכחו שס פ"ה נגדפה כשיצור מאכול ב"ד) ופ"א שפתיחה (בדף מ') אי"ר באופן אצ"א דפ"א אל דפי"ב

9' רש"י דף מ' א"ב ד"ה דא שיחמו, וד"ה דא בביד שיבשל

רש"י דמד את דברי פגמ' כפוסס - שיותר אפי' במקום שיוכל דפ"א אל דפי"ב ואין זגרה

10' שו"ע או"ח סי' ש"ח סעיף י"ד ורמ"א, ומ"ב ס"ק ז"א

פשו"ע פסק כר"ש בתוס', ופרמ"א שפסק בן פפירות לכאורה סובר כמו פכל בו או כמ"ב ברמב"ם, שפ"ה דפי רע"א ברמב"ם א"ל אס בישול פירות אסור מדרבנן לכאורה זגרת פ"ה שוכחו שס פ"ה נגדפה כשיצור מאכול ב"ד

וב"כ שיפ"ה. לכאורה מותר דכתחלה לחמם מאכול חי בשבת פרה יותר מכדי שפ"ס ובדלד שפואו במקום דלדא יוכל דפ"א אל דפי"ב

חזון איש או"ח סי' ג' ס"ק ט', ונראה ... כעין ח"י שיצור

פחז"א מסתפק אס אסור מדרבנן או מפ"ת - ופואו פל"א

שמירת שבת כהלכה 6

שיעור החום לענין איסור בישול הוא, בדרך כלל, החום שהיד סולדת בו (ב), דהיינו לא פחות מארבעים וחמש מעלות צלזיוס (ג).

7 אגרות אורח חיים משה

ג) מהו שיעור החום שיש לחוש בו לחומרא ליס"ב, ובאיזה שיעור הוא דאי יס"ב.
תשובה: מהראוי להחמיר כמדומני בשיעור ק"י (43 מעלות צלזיוס) הוא כבר חום גדול שיש לחוש ליד סולדת כפי מה שבדקנו בעצמנו.

חזון הלכות שבת סימן נ איש

ונראה דכל שנעשה יד סולדת יש בו משום חשש, אע"פ דלענין חיוב לריב שיחשש כוונת מ"מ איסורא איכא כל דנעשה יד סולדת, ואפשר דאסור מה"ח כעין חזי שיעור,

צד כאן אסקנו באבות מלאכות מצין אופה - בישול מאכלים וסמנני לביצה, וחימום מים על כף פירושיו. אתה נצבור תלמידותי -

1' שבת דל ע"ד ע"ב, אמר רב אחא בר רב אריא ... ואיקועא ... קמ"ד, ורש"י

דפי רש"י כתוב כאן שיסודו של מלאכות אופה הוא ריבוק ע"י חום, פאש ולכן במקשה יתד לח בתנור פוינן פוארים וקמ"ד שלפני שמתייבש למארי מתרכב וחיבים על אותו ריבוק. (ובמרתיה את הצפת קמ"ד דריבוק לזמן באופן שאח"כ יחזור לאותו מ"ב שפי' בו לפני פריבוק ע"כ חי"ב). ופני רש"י תרגם סיכתא יתד - והוא על ע"ב - אב"ט בר"ח מובא פירושו אחר -

2' רבינן חננאד שם בסוף, ויש מי שאומר סיכתא ... מבעל פא'ו

דפי פירוש זה מוזכר ב"זכור כלי חרס מעלמי בפנה - ובתפליק, פתנור מחמם את הפלטים צד כדי לבינן (ואז חי"ב משום מבציר שפי' בוצרים עמ"כ פ"ס מתחזקים - ולכאורה למד את פ"כ"א וקמ"ד כרש"י וחי"ב על פריבוק שלפני הפליבן - אב"ט מפרמב"ס משנע אחרת -

3' רמב"ם פרק ט' שבת הפלכה ו'

פרמב"ם פ"דיר יסודו של בישול כמרפה פקשה או מקשה פרק - וא"כ לא שייך לפרש פקמ"ד גמ' שיש פ"ס ריבוק, שפי' על הפקעה עצמה חי"ב!

4' דחם נהנה פ"ס

דפי פלח"מ פ"ה"א פיתת פ"ס על פלטים ולפי חרס פ"ס קשים וא"כ לא שייך לחיבו משום בישול שלכא פקשה אלכא דבר שפי' קשה, קמ"ד שבתחלת התפליק נתרכב וממילא בסוף פקשה דבר רק. וי"א שלפי רש"י יסודו של בישול הוא ריבוק ולרמב"ם על פקעה פרק.

5' משנה ברורה סי' ש"ח ס"ק א', המתיק ... דאורייתא, ושפ"ט אות ב', ג'

פמ"ב פ"י שפחיו בחרס פא"ב על פריבוק וכו' שר"ינן לפרש בר"ח, ובסוף פ"ב"א דברי פרמב"ם על דפקשות את פרק פ"י בישול - וא"כ למד לא נח"ב אותו בעל הפקעה?

6' שפ"ט פ"ס אות ד'

דפי פמ"ב לא חי"ב פרמב"ם על פקעה פרק אלכא על מה שבתחלה מתרכב! וא"כ - לרש"י ולפי פרמב"ם דפי פמ"ב פ"ס"ד פא"ב ריבוק, ולח"מ פרמב"ם מוס"ף על פקעה.

תלמד אחרת שפזכיר פרמב"ם פיתת חמום מתכת צד שתעשה חלל -

7' רמב"ם פרק י"ב שבת סוף הפלכה א', הפחחמס... ופשלת פראב"ד ... קמ"ט

כאן חי"ב פרמב"ם משום מבציר ופראב"ד אצן שפא"ב בישול

8' מצינו נהנה פ"ס ד"ה הפחחמס ... ברור

פמ"ב אצן פ"ס פ"דבר פנתחמס בוצר אין זה בישול - וז"ע מפרק ט'

9' דחם נהנה פ"ס ד"ה הפחחמס ... בעל ד', ושפ"ט סי' ש"ח אות א'

פלח"מ פ"י דברי פמ"ב - על פריבוק חי"ב משום מבשל, וכשבוצר פ"י מבציר - ופמ"ב כנראה סובר כן בעלכ"כ. פחז"א פ"י את דברי פרמב"ם באופן אחר -

10' חזון איש א"ח סי' נ' ס"ק ט', ... ולא משום מבציר

דפי פחז"א פמ"ב את פמתכת כדי לרככו חי"ב משום בישול, כדי לפרו - משום פבצרה - ובזה מפרש פשינ"ב בלשון פרמב"ם שבפ"ט כתב, צד שתעשה חלל, ובפ"ב כתב, כדי לפרו במ"ס. (ולכאורה ראוינן בר"ח - לצי"ט 2 - שחי"ב משום שתי"ס)

11' חזון איש, ויש לצי"ט ... פברצל משום מבשל, צד ... במחובר

פחז"א פסתפק - לשיטתו של פרמב"ם פכ"ל תלמי בכוננו - איך פדין א"ס לא כוון לא לריבוק ולא לצי"ט - ופנ"ב"א למאשה פא"ב בפדלקת מנורה שמעמית כשפחחמס מתלבן וכוונתו לאור - ולפי פראב"ד לז"ע פ"י בישול - ד"כ אסר, ופוס"ף שיש על א"סור ב"ן בחיבור פמנורה לז"ע.

<p>11 ויש לצי"ט בצי"ט מכוין לא ללרף ולא לרכך א"ס יש צו משום מבשל ואחרי שקשה לעיבוד על דעת הר"י צוה ודעה הראב"ד דא"כ במחמם ללרף יש צו משום מבשל, לעולם אסור לחמם את הברזל משום מבשל.</p> <p>מ"ן האמור נלמד דהמוליק נר המשלל צצנת, יש צו משום מחמם את הברזל שיש צו משום מבשל</p> <p>עוד יש צוה משום חיקון מנה כיון שמעמידו על תכונתו לזרם את זרם המשלל צממיותו, וקרוצ הדבר זה צוה מו"ח, כעושה כלי, וכש"כ כאן שכל החושיין מחובדין לביח והו"ל כבוה במחובר</p>	<p>12 ט) כתב הר"י פ"ט ה"ו דהנחיק את המחכת או המחמם עד שחששה גחלת ה"ז חולדה נובל, ובפ"ב ה"א כי דהנחמם את הברזל כדי ללרפו צמים ה"ז חולדה נובעיר, נראה דהכוונה בזה"ל משנה את שרש הנולחה, דא"כ נחיק או עושה גחלת ורולה בגחלתו כיון שרולה לעשות נקשה ובשהוא גחלת הוא רק לרקעו ולהשקיע צו זורה אז מלאכתו נקבעת לחולדה נובל, ואין כאן מבציר, וכש"כ ר"י לרככו רק ללרפו ומלצנו צצביל ללרפו אז אין כאן ציטול חלל מבציר, וברזל דנקיע הוא לזוגנא וה"ה שאר מחכת א"ס שייך בהם יצורף, אבל הרבה מן המחכת נחבין ואינם נעשים גחלת.</p> <p>ודעת הראב"ד שם דלעולם מחמם ברזל, משום מבשל ולא משום מבציר.</p>
---	--

למדנו שהפחד דבר של מלאכה היא תיקון ולא פאזנה. ולכן פסק הרמב"ם שהמבשול דבר הנאכל חי (ולפי המ"ב
פכוננו לדבר שאין הבישול משיחו) פאור - שאין חימום נקרא תיקון (חז"ל מבאים - ושם). באותה הלכה פסק
הרמב"ם גם המבשול דבר המבשול כבר. ומקורו ממנה מפורשת -

1' שבת דל קמ"ה ע"ב במשנה, כל שבא ... לשרותו בחמין בשבת ורש"י

מותר לרכך מאכל מבושל ע"י פשרותו במים רותחים בשבת (ומה שכתב הרמב"ם פאור - ולא מותר - מדובר
בשמנחו על האש בשבת כמפורש בדבריו. וזה אסור מדברנו - נצטוק בו לקמן - אבל כאן במשנה פתחו
לשרותו בחמין על האש)

ופנה, המבשול דבר מבושל יתכן ומשיחו פרבה. ובכל זאת לא נחשב מלאכה - שבתחלה נקרא מבושל
וצכיו נקרא מבושל ואין כאן שינוי. וא"כ יש לחקור אם בישול מאכל מצד שבת כמאכל ב"ד ובשבת פתחו
לאוכלו ולאר את בישולו פאור גם זה יחשב לבישול אחר בישול' ופאור או לא?

2' חידושי הרשב"א שבת דל ע"ג ע"א ד"ה אמרא ... בכלי ראשון

לפי הרשב"א אין בישול אחר בישול אפי' אם לא נתבשל אלא כמאכל ב"ד ופביא ראויה מנה פאור ישראל
בישול מאכל כמב"ד ולאר א"י את בישולו לא נאסר מדין בישול אכ"ס.

3' הרמב"ם פרק ט' שבת דל ט', המבשול על האור ... וכסף משנה ... מיחייב

לפי הרמב"ם כל שבא נתבשל כל לזרוב עדיין חיובים על בישולו

4' שו"ע אורח סי' שייח סעיף ד', ואם לא נתבשל ... באור רותח, ומ"ב ס"ק כ"ו

השו"ע פסק כהרמב"ם - וא"כ לחמם מאכל חי ע"ד לפחות מי"ב מותר - וא"כ פאור במקום שיוכל להתבשל
ואז אסור מדברנו. לחממו ע"ד שפי"ב בדבר יבש (במקום שא"כ להתבשל) אסור רק לפי פחול"א - ע"ד
שיתבשל כמב"ד. לחממו ע"ד שיתבשל כמב"ד אסור מפי"ת לכ"ע. אובל שנתחמם לפני ששבת לי"ב (ופאור חי)
לפי פחול"א עדיין אסור לחממו יותר ולכ"ע אסור לחממו ע"ד שי"ע למב"ד. אם נתבשל כמב"ד עדיין אסור
לשלו יותר וחיוב מפי"ת. אובל שנתבשל כ"ז אין בו בישול מפי"ת.

ע"כ אסקנו במאכלים יבשים ופוקבצה הפלכה שאין בא"ב. בנמצא עלנדים יש מקום לומר שהדינים ישתנו.
ראשית כל, לפי רע"א פרי חימום מים ושמן חשוב מלאכה גדלה מתקנם לרחי"ב וסיכה - וא"כ אין סברא
לפאור המחמם מים שנתבשלו פאור אם כעת הם לוננים. ואפי' לפי הכל בו ולפי הרמב"ם לפירוש המ"ב שייך
בישול במים מפני שמשיחו איך נחלק בין בישול לוננים שכל נתבשלו לוננים שנתבשלו פאור. בדן זה
נחלקו הראשונים -

בפרק במה מדליקין מ"ינ ד"נ המנהג ובי' מהם פאור אסור המנהג בשבת אף בדבר שאינו מוסיף הבל - אסור
חז"ל לפוריד קדירה חמה מכל האש ולכסותה לשמור על חומה אצ"פ שהכיסוי לא נצטק מחומר שמאכלו טי"ר
חוס...

5' שבת דל ע"ד ע"א, אמר רבא מפני מה ... שנה ירתיח, ורש"י ד"ה משכח, ...

שי"ת רש"י היא שמשו חז"ל שנה כשיבא לכסותה ימ"א שנתענה וירתיחנה בשבת

6' רא"ש שבת פרק שלשי סי' י"א ... מבשול בשבת, למדנו ... דבר יבש

הרא"ש פ' שלפי רש"י יש בישול אחר בישול בהל שנתענה שהבישול פראשון בעל

7' רבינו ירוחם נתיב י"ב חלק ט', כי כל דבר שנתענה ... בדבר יבש

לרבינו ירוחם אין חיוב בחימום הל שנתבשל ונ"ען א"כ הבישול פשני גם פשיח את אעס פתבשיל (מלמחוק'
פירוש מתכו"ל מרבי בישול)

8' חידושי הרשב"א שבת דל מ' ע"ב, מ"מ מסתברא ... סודרת בו מותר

הרשב"א אסק בלזרת פרי"ש (לעיד דל #3 מ' 8) של חימום במקום שיוכל להתבשל ומתיר אם נתבשלו פאור
ופשמן אצ"פ שנתענה - וא"כ לרש"י יש בא"ב בהל. לרבינו ירוחם רק במלמחוק ו"ל. ולרשב"א אין בא"ב אפי'
בהל שנתענה

9' שו"ע אורח סי' שייח סעיף ד', ... מותר לשרותו בחמין בשבת, ומ"ב ס"ק כ"ה

השו"ע פסק כרש"י. הרמב"א פביא רבינו ירוחם (אבל פב"ח ופגרא פסקו כרש"י). ופריש"א לא פוזכר

ופנה לשיטת רש"י שיש בא"ב בדח שנלמען אדיין חסר ענן הפזרת, ז'ונן' -

נ"ב ע ס"ק כ"ד ... אחר בישול, ושפ"ז אות ע"ד

פב"י פי' שרותרח בדלשון חז"ל פוא יס"ב, ובפחות מיס"ב נקרא ז'ונן
ופנה באותו סימן בשו"ע חזרת עלין אותה הפלכה - אבדל בשני

"ש"ע אורח סי' ש"ח סעיף ט"ו ורנ"א

פרנ"א כאן פביא שיטת פרשב"א (פתנאי שפוסיל שפא ע"א פוא בגלל איסור דרבנן פנכר ע"ל -
ס"ח ו בסו"ר"ס). ובסוף כותב פרנ"א שפאנפ"ע פפקד אום לא נלמען דלמרי (אצ"פ פאין פי"ד סולדת בו) ול"א
פירש דלמרי

נ"ב ע ס"ק ז"ג

פנ"ב פי' פאום לא נלמען דלמרי סומכ"ס ע"ל שיטת פרשב"א שפא ע"א פוא נבדל פבישול פראשון - פנמא ע"ס
נלמען דלמרי אין לסמוך ע"ל פרשב"א אולא אוסריס כרש"י. פחזו"א פבין את דברי פרנ"א באופן אחר -

לחזן איש אורח סי' ע"ז ס"ק י"ג, וכתב פרנ"א ... נכרת'

דפי פחזו"א פסק פרנ"א כרשב"א אולא שפא ע"א פוא נבדל פבישול פראשון דלמרי גזר פא לא נבדל. ו"א כ
ק"ל פאין בא"ב בדח שפא ע"ל נלמען, ובנלמען דפי פנ"ב פי' בא"ב - וחי"ב מפ"ת - ולפי פחזו"א אפי" נלמען אין
בא"ב אולא שפא ע"ל דלמרי

2 דף ל"ט ע"א. גמרא כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו
בחמין בשבת, פי' שבא בחמין מלפני השבת ונתבשל כמאכל ב"ד
דשוב אין בו משום בשולי עכו"ם והלכך שורין אותו אפילו בחמין
בכלי ראשון אבל אם לא נתבשל כמאכל בן דרוסאי והוי דבר
שמתבשל בכלי ראשון

7 כי כל דבר שנלטקן אפילו מזבשל כל לרכו
ויש בו רוטב ומלטמק ויפה לו יש בו משום בישול ולפי' אין מניחין
אותו כל כך סמוך למדורה ממקו' שהיד סולדת בו אלא צרחו' כדי
שלא יהא מלוחו מקום יד סולדת בו והא דלמרי למעלה כל שבא
בחמין מע"ש שמוחר לחממו מיירי בדבר יבש

8 ומ"מ מסתברא דאינו אסור כנגד המדורה ולא בכלי ראשון
אלא צונן שלא נתבשל וגזרה הפשר אטו בשול אבל צונן שנתבשל
אפילו בכלי ראשון או כנגד המדורה ואפילו במקום שהיד סולדת בו
מותר

13 חזון הלכות שבת סימן לו איש

וכתב הרמ"א דאין נוהגים להקל כדעת הרשב"א והר"ן דאפילו
בדבר לא אין בישול אחר בישול אף שנלטקן אלא שאין אנו
מקילין אלא בלא נלטקן לגמרי, והנה מעיקר הדין אין שום מקום לחלק
בין נלטקן לגמרי ללא נלטקן לגמרי וכל שאין היס"ב חשיב מן הדין
לזונן וע"כ שאנו חופשין לעיקר הדין כדעת הרמב"ם והרשב"א והר"ן
שאין איסור לחמם את העונן המבושל, אלא מפני שלא יבואו להקל
בחיים לא נהגו להקל בצונן שאין מנימחו ויכרת.

חידושי   **שבת פרק שלישי**   **הר"ן**

¹ ועכשיו למדנו
זכות להתיר מה שנהגו עכשיו ליתן מים חמין
לתוך החמין בשבת אחר שכבר הוחמו בכדי
שהיד סולדת בהן שבאו לכלל בישול אף על פי
שעכשיו אינן חמין כל כך מכיון שאינן צוננין
דמשום בישול ליכא

---

¹⁰ סט"ו דבר שנחזשל כ"ל והוא יבש כו' מותר להניחו כנגד המדורה
כו', בנה"ל בשם אחרונים הק' דהא הו"ל ללי אחר בישול,
וע"כ ז"ל דכל שלא יבוא לטעם ללי ממש אלא שיחביש קלח אין בזה
בישול אחר בישול, ואפשר דללי קדר כדין בישול לענין זה, ודוקא
ללי על גחלים או על שפוד יש בצללי זו אחר בישול.

לן דמנים חייב משים מבשל אפילו בקדרה מבושלת כל זמן שהיא על האש אבל ביורה עקורה אין בה מישום מנים³ וקיימא

4 דעת הכל בו

שהוא אסור מדאורייתא אף שלא מובן הדבר, ואיכא קצת טעם לע"ד דאף שהקדרה הוא מבושל כל צרכו, סובר שאירע הרבה פעמים שאיכא קרטין דלא נתבשלו כל צרכן אף שהן ראויין לאכול דהוא אגב רובא דרובא מהקדרה שהוא מבושל כל צרכו, והגסה שמערב כשהוא על האש עושה שיתבשל גם הם,

10 י) האם מותר לכסות בשבת קדרה שנתבשלה כ"צ, דמשמע משו"ע הגר"ז סי' רנ"ד ס"ד דשרי, וגחלקו האחרונים בזה.

ולדינא מאחר שמבושלת כל צרכה הא ליכא איסור בשול והכל בו מסתבר שמחייב רק בהגסה מהטעם שכתבתי בשביל הקרטין שלא שייך זה בשימת כסוי אף על קדרה פתוחה ממש, וגם לדינא הגסה על האש הא הוא רק מדרבנן והיה לן להתיר, אבל לטעם התפא"ש שהחמירו בהגסה בעודו על האש משום שאפשר לטעות יש לאסור גם בכאן בכסוי דעל קדרה פתוחה

עד כאן עסקנו בהגדרת התיקון שבמלאכת בישול - ייזור ושיפור אוכל, חימום מים, לביצה, ריכוך וכו'; ופיר מקום לחשוב שם במלאכה נקבע א"י מפותו של התיקון הבלבד מבלי להתחשב באומציים. במסכת שבת מפורש דא כן-

1' שבת דל' ע"ב במשנה, אין נתתן בי"ב... ור' יוסי מתיר' ורש"י

אסור בשבת לבלות בי"ב א"י שמנחים אותה בלד קומקום נחשת שפוחם על פאש ואכשין פוסר מננו (וגם נקרא בישול בתולדות פאור - פאש חמס את פקומקום, ופקומקום ללד את פבי"ב). אבל לל"ית בי"ב א"י שגורים אותה על סודר שפוחם בחמה פלטי' ב' ר' יוסי ורבנן. פאש' מסביר -

2' ע"ב במ"א דל' ע"ג א"א, אמר רב נחמן בחמה... דא גזרינן, ורש"י ד"ה א"א תולדות

באור ותולדותיו חייבים על פבישול מפ"ת, בחמה א"מפה מותר לבשל בשבת לכתחלה, ובתולדות חמה סובר פת"ק שאסור מדרבנן כדי שלא יבא ללפקל בתולדות פאור (שאין מקור פחום נכר בתולדות). וצדי"ן דא ראינן למה מותר לבשל בחמה א"מפה-

3' רש"י ע"ב ד"ה דשרי

לכאורה פתיר רש"י מצאם שיני (ואצ"ט דמלאכה א"י שיני אסור מדרבנן כאן מותר - אולי שפוא שיני גמור וכמו שנראה במלאכות אחרות)

4' מהירת שבת כפלכתה פרק א' פארה קכ"ז, ובעיקר... פבישול'

אם פפיתר מבוסס על פיותו שיני תלוי במקום ובזמן.

5' קרית ספר דפמבי"ט פרק ט' שבת, פנותן בי"ב... בסמנני פמשכן

פמבי"ט דמדא שאין מלאכת בישול כוללת אלדא תיקון א"י חום פאור ומחילא אין מקום לחייב בישול בחמה. מפא"ט ע"ב יש פוכחה שאין סבת פפאור מכח שיני -

6' שבת דל' ע"ב במשנה, מצאש שעש...; ומ"א סוף ע"ג א"א, ופכי קאמרי ... דגיפנום'

פגמ' ר"תה דפרש את פמחלוקת באם חמי אבר"ה נקראים תולדות חמה און תולדות פאור - ואם פפאור בחמה פוא מצאם שיני למה ללד נבדוק אם פדירק לבשל בחמי אבר"ה און לל, ולמצי' נפק"מ אס מקור פחום פוא אור און דא? ולכאורה ל"ד ששם רש"י שכתב, אין דירק בישולו בכך' ר"ד שאין חמה בכלל מלאכת בישול.

7' שו"ת אגרות משה חלק א"ח ט' סי' נ"ב, פאור', אלדא כוננתם ... בישול'

דפי ר"מ כוננת רש"י שבישול בחמה אינן בכלל בישול שפ"ה במשכן - אלדא שפ"ה מקום דלמוד חמה מאור א"א פ"ה תולדות - אלדא שפ"ה ופבישול בחמה משנה פרי' זה פירכא על פילפוטא מבישול באור.

8' ע"ב בא"מ, וא"כ הפמייקר-וי"ו ... דפ"מ שבארת'

דפי פמבי"ט כל שאינן א"א אינן בכלל בישול - אבל דר"מ אס דא נקרא משנה אפשר דלמוד מבישול שפוא חייב -נפק"מ במיקרזל. וכ"ז דע"ן חמה א"מפה, אבל בתולדות חמה נחלקו ר' יוסי ורבנן -

9' שו"ע א"ח סי' שיי"ח סעיף ג', ומ"ב ס"ק כ"א

פלכח כחכמים ואסור לבשל בתולדות חמה בשבת.

פפשאולות בע"ן פיא דין פשימוש במים חמים מודד שנה בשבת -

10' שו"ת יביע אומר חלק ד' סי' ע"ד, פ"ב, ופאולדו זו ... פאור א"ש'

כשפאים פקרים מתערבים עם פרותחים פ"ז בישול בתולדות חמה

11' מהירת שבת כפלכתה מפדורא קנא פרק א' סכ"ט, ופארה ס"ז, דאחלופ'

פזרש"ז א"א ארברק ר"ה דפתיר בללד שכל פמיתקן נקרא, דוד שמש' ולדא אתי' דאחלופ'

12' ע"ב כפלכתה מפדורא תניינא פרק א' סעיף מ"ה, ופארה קכ"ז, פבישול'

כשפוספו אפי' חימום לדודי שנה חזר פחש ואסור

4 ובעיקר דיני בישול בשמש יל"ע, דאולי בזמן הזה כשמפיקים חום מכוח השמש, יש מקום לאסור הבישול,

10 אודות שאלתו אם מותר להשתמש בשבת במים חמים שהוחמו באמצעות "דוד שמש". בהיות כי בעת שפותחים הברו של המים חמים שבדירה, מיד נכנסים תחתם מים צוננים לתוך הדוד, והרל כמבשל בשבת.

א) ראשית כל עלינו לבאר בקצרה את הצד הטכני של הדוד שמש: הנה הדוד שמש עשוי בצורת חבית של מתכת עטוף בחומר בידוד העשוי לשמור על חום המים שלא יצטננו. כמעשה הטרמוס. וצנור המים (הבא מרשת חברת המים הכללית) נכנס בשולי החבית, ולעומתו יוצא צנור אחר בשולי החבית וסופו סתום באופן שאין יציאה ממנו. והוא משוח בצבע שחור אשר מטבעו לרכו חום השמש אליו. ועל הצנור הזה לוח זכוכית שמטרתו ג"כ לרכו חום השמש לבל ישלטו בו הרוחות המנשבות תמיד, ועי"ז המים שבצנור מתחממים. ומיד לאחר שהמים מתחממים חוזרים באופן אוטומטי אל תוך החבית. והחתימה באים מים צוננים. (כי טבע המים החמים לעלות ולצוף למעלה על פני המים הצוננים, לרוב קלותם. וכמיש"ב בס' הברית היא (מאמר ח פ"ב, דל"ז ע"ב).

ועולה זו של חימום המים וחדירתם לדוד וכניסת מים צוננים תחתם נמשכת מאליה רצוא ושוב עד שמתחממים כל המים שבחבית. וכראש החבית למעלה מחובר צנור היורד לדירה, ובעת שפותחים את הברו של המים החמים שבדירה, תיכף ומיד חוזרים תחתם מים צוננים אל תוך החבית שמתחממים ג"כ ע"י הצנור כנ"ל. — וכעת נבוא בס"ד אל עמק יהושפט לברר הדין מבחינת ההלכה, כי אע"פ שאין כוונת פותח הברו שבדירה לחמם את המים הצוננים (הזורמים מיד עם פתיחתו לתוך הדוד), מ"מ הוי פסק רישיה, והר"ל כמבשל בשבת שאסור לבשל בתולדות חמה בשבת. דגורין תולדות חמה אטו תולדות האור. כדאיתא בשבת (טז). וכן פסקי הטושי"ע (סי' שיה כ"ג). שאסור לבשל בתולדות חמה, כגון בסודר שהיחם בחמה, גזירה משום תולדות האור. ע"ש.

11 ב. מותר • להוציא מים חמים מדוד שמש, גם אם המים נתחממו בו בשבת, ואפילו אם נכנסים במקומם מים קרים לדוד ומתחממים על ידי החמים (10).

(10) שמעתי מפי גדול אחד, וסברתו עמו, כי מה שעס אסרו תולדות החמה, סי' שיש סע' ג, גזירה אטו תולדות האור, זה שייך בשאר דברים כמו סודר או חמי סבריה, ושם יכולים העולם לחשוב שנתחממו באור, ולכן אתי לאחופי, ומשו"ה גזרו, אבל הכא שדוד השמש מיוחד אך ורק למים שמתחממים בשמש או מתולדותיה, אין הגזירה של אתי לאחופי.

12

מה. טוב להימנע מלהוציא בשבת מים חמים מדוד השמש, אם נכנסים במקומם לדוד מים קרים והם מתחממים על ידי החמים (קכז).
ואם בנוי דוד השמש בצורה כזאת שניתן להוציא ממנו מים חמים אף אם אין מים קרים נכנסים ויסגור תחילה היטב את הברו שדרכו זורמים המים הקרים למיכל — מותר להוציא ממנו בשבת מים חמים.

הגותן ביצה
בצד המיחם בשביל שתתגלגל ונתגלגלה חייב שהמבשל בתולדות האור כמבשל באור עצמה אבל לא בחמה ובתולדות חמה דבישול לא הוי אלא באור ותולדותיו דהכי נמי היה בסממני המשכן

7 הנה בדבר בשול בחמה דליכא איסור בשבת שפרשיי בשבת דף ל"ט וכן הר"ן מטעם דאין דרך בשול בכך, הוא פשוט משום דנהי שהבשול שהיה במשכן היה באש מ"מ היה שייך למילף גם בשול ע"י חמה להיות תולדה, דהא מכל האבות מלאכות שהיו במשכן הרי למדין לרייב גם כל הדומה להאבות באותו החיוב ממש ונקראו תולדות, שלכן הוצרך רש"י לפרש שאין למדין בשול ע"י חמה מבשול ע"י האש שהיה במשכן משום שאין דרך בשול בכך. ואין הכוונה דאין דרך בשול בכך כהא דעושה מלאכה כלאחר ידו ושאר שניים שפטור כדאיתא בדף צ"ב בהוצאה וה"ה בכל מלאכה שצריך לעשותה כדרך שעושים בני"א מלאכה זו כדאשכחן בכמה דוכתי. דהא תויבן שבתולדות החמה איכא גם אלו שדרך לבשל בהם ממש כמו בתולדות האור, דהרי המבשל בחמי טבריא תליא דלר' יוסי דסובר דתולדות אור הם דחלפי אפתחא דגיהנם חייב ולרבנן דתולדות חמה נינהו פטור כדאר"ח בדף מ', ואם אין דרך מלאכה בכך מ"ט יתחייב כשהוא תולדות האור.

אלא כוונתם דאף דאין להחשיב דלאו דרך מלאכה הוא לבשל בחמה דאם אין לו עצים והוא דבר המתבשל בחמה יבשלו בחמה, אבל כיון שעכ"פ אין מבשלין בחמה אלא כשאין לו עצים אין למילף אותו מבשול על ידי האור שהיתה במשכן להחשיבו תולדה מאחר שאינו דומה להבשול שהיה במשכן.

וממילא מאחר שלא ילפינן בשול חמה מבשול האור ליכא חיוב אף לא לתולדות החמה אף שדרך הבשול על ידם הוא כמו על ידי תולדות האור, דהסודר הא נתחמם בחמה באותה מדה שנתחמם באש, וחמי טבריא הם חמים כחמי האור, דמאחר דהבשול דחמה אינה מכלל המלאכה משום דלא דמו למבשל שהיה במשכן אין למילף שוב את התולדות דממילא גם הם לא דמו לבשול שבמשכן כיון שהם תולדות דבר שאין בו מלאכת בשול.

8 וא"כ בהמקירוייו אווען שטוב לבשל בו כמו באש ממש ואלו שיש להם תנור כזה משתמשים בו יותר מבשול דבאש ומה שלא נתפשטו תנורים אלו עדיין הוא משום דלא מצוי עדיין הרבה תנורים וכשיהיו מצויין ודאי ישתמשו בהם כו"ע דהא הוא יותר טוב, ודאי יש למילף מבשול דאור דהיה במשכן בחשיבות תולדה שהוא לכל הדינים כהאב דבשול ע"י האור לאיסור ולחיוב סקילה וחטאת, לא רק לרש"י והר"ן אלא אף לקרית ספר דהרי לא פליגי כלל לפ"מ שבארתי.

(קכז) שמעתי מהגרש"ז אויערבך שליט"א, ונימוקו עמו, דמכיון שיש מקומות שהמיתקן מופעל בכוה החשמל בימים המעוננים, חיישינן שמא יבוא להוציא מים מדוד השמש גם בזמן שהוא מופעל בחשמל, ואפשר דגם זה בכלל הגזירה דאתי לאחופי תולדות השמש בתולדות האש, עכ"ל.

למדינת ישראל בתולדות האור חיוב אבדל פמבשעל בחמה ובתולדותיה אין בצב שום איסור דאורייתא (ובחמה אצטמה מותר אפי' מדרבנן) מפני שפגזרת מלאכות בישול היא תיקון חומר א"י חוס האור (ולר"מ כל חוס שמקורו נעו לשימוש - פמבשעל בו חיוב משום תולדות בישול). בה"מ נז"ע שד"א כל שימוש בתולדות האור יש בו כדי לחייב משום בישול -

1' שבת דל' מ' א"ב, אמר רב יצחק בר אבדימי פ"ע... ותן, ושל"מ כלי שנ...מבשעל'

אם רובים לחמם שכן בשבת אסור ללפני את הפך עם השמן בתוך ספד מים - שפוחמו בו פנים עם פאש, ואכשיו פוסק לספד מן פאש - כל זמן שפנים הם י"ס"ב, שצב בישול בתולדות האור. לא כן אם פנים פוחמים פוצצרו לספד אחר - פאש מותר ללפני את הפך השמן אם תוך פנים ואף אם אד"ן י"ס"ב - מפני שכלי שנ אינו מבשעל. פ"מ"א דא פסבירא ל"מ -

2' תוס' פ"ג ושנא מ"ה

פתוס' מסבירים שבכלי ראשון עם דפנות הכלי נתחממו עם פאש אבדל בכ"ש דדפנות לא נתחממו עם פאש ומלאכה פנים שבכלי פולחים ומתקררים אין בהם כדי לבשעל את השמן שבפך. (לא ברור אם פכונג שבמז"א את השמן לא י"ע ל"ס"ב, או שאפילו אם כן י"ע ל"ס"ב אין צב לורת בישול).

א"פ פוסק פתוס' מ"א ופאחרונים אופנים שכלי שנ כן יחשב כמבשעל -

3' ש"ק יורה דעה ס"ק ק"ה ס"ק ח'... שפי' סולדת בו א"ש'

לפי מהפ"ד דבר עם שפי"ב ד"ע ככ"ר דעולם שאינו נמאך עם דדפנות ופאח מחזיק את פחוס. ופסק כן פ"ש"ק

4' שו"ע אור"ח ס"ק ש"ח סעיף י"א, ומ"ב ס"ק ק"ח... בכד גווי' ⁴

פ"מ"ב פ"ג דדעת מהפ"ד.

אופן שנ פאח בנגע ל"מ"קת שמכניסים ל"ס"ר ומלאכה אותה כדי לערות ממנה לספדים או ל"מחות. בפלכות פ"ג דע"ת כלים יש כדל שדבר פמבשעל ככ"ר אצ"ן פ"ג דע"ת ככ"ר ודבר שמצרים לתוכו ככ"ר מכשירים אותו א"י אצ"ריו מכ"ר. פפוסקים דנים באם אפשר לעצ"ע כלי פ"ג אצ"ריו דרך כלל שמלאכה מכ"ר -

5' א"צ יו"ד סוף סי' ז"ב, כתוב במפר"ד... תפא פשפ"י', ותו דפתוס'... דכלי ראשון' ⁵

שי"ת מפר"ד פ"א פאש פשע"ר, פכ"ל בס"ר עם שפנים שבתוכה נרתחו עם א"ב יש עם ד"ן כ"ר, ופ"צ אצ"ן פ"א"פ"א עם לא נתבשעל בתוך פכ"ל יש עם ד"ן כ"ר עם דפנותיה נתחממו.

6' משנה ברורה סי' ש"ח ס"ק פ"ז

פ"מ"ב פ"ג דדעת פ"ג, וכל שכן באופן עם למפר"ד נחשבת ככ"ר.

7' חזון איש אור"ח סי' קכ"ב ס"ק ג', ואם שאובים... כלי שני' ⁷

פחוס"א אצ"ן פאש נתחממה פכ"ל נחמת פחמ"ן שבכ"ר שפוסק עם פ"א פ"ר פ"א ככל כלי שני

אין אחר בנגע לא יכולת כלי יכולת כלי שנ לבשעל מ"ינן ברמב"ם בפלכות מצטרות. פלכפ פסוקה פ"א שותר לאכוד - באופן ארצי - מפירות שרם פופרשו מ"פס תרומות ומצטרות ובתנאי של"א נ"מרו מלאכותן אחר מפדרכים נ"אסורים לאכילת ארצי פאח א"י בישול - מפני שפ"שעל נחשב לע"מ מלאכה -

8' רמב"ם פרק ג' מצטר פ"ד, ונתן ל"קצרה קצנה'... ⁸

מותר לאכוד אכילת ארצי מפירות שפוחמו בכלי שנ שאין כ"ש מבשעל. אבדל עם פכ"ש פ"ר עם כ"ק עם עם ש"ד ש"ד עם אד"ם פ"ת"ה נביות בו ד"נ"ם כמבשעל.

9' רדב"ז פ"ג פ"ג ו"א ח"ס... א"ב פאח מבשעל', א"ב יש דתרת"ל... ג"מרה מלאכות' ⁹

פרדב"ז מסתפק עם ל"שן פרמב"ם לאו דוקא ול"א באו לאסור א"ב כ"ר. או של"ע"ן מצטר א"י מצטר בישול א"ב א"מ מלאכה - ובכ"ש עם מ"אד נקראו מ"א מלאכה. וא"כ שפ"י"פ ל"דב"ז ברור ש"ם ל"מ"ב"ם אין כלי שנ מבשעל.

10' משנה ברורה סי' ש"ח ס"ק מ"ח

פ"ח" אד"ם עם עם לבשעל בשבת בכ"ש שפי' נביות בו.

7' ואם שוחצין מחוץ
הקדירה צע"ה שהיא ע"ה ח"ש, כ"פ ע"מ"ה נעשית כלי ראשון, והללו חיה
נ"מ"ה כדי קליפה, [ע"י ע"י ס"ם ל"צ וצ"ה"כ ש"ם] ואם שוחצין
מן הקדירה לאחר שהעצירה מע"ה ח"ש, נ"מ"ה מדצ"ר הר"שונים
שהצ"ה ע"י ש"ם ש"מ"ה ש"כ"פ ה"ו ד"ן כלי שני

למדנו את הפסבר בתוס' לזה שאין כלי שני ממשל - שדפנותיו הולונות מלונות את החמים שבכלי במשך הזמן וז"ל סברא זו חידושו האחרונים כמה אופנים שבהם כלי שני ממשל - דבר זה (מפרש"ל). כלל שהשקפה בכ"ר (ט"ז), וכ"ל פהם ביותר עז כדי שפי' נביות בו (חיי אדם).

ופנה, תוס' בשבת האלו חקירה - האם זו כש"כ אינו ממשל נבוע מלינון החמים ע"י הדפנות הולונות, או שדפנות החמות של כ"ר מחזיקות את חום החמים ופאדרן כבר אינו מניח לכ"ל ממשל. הנפק"מ י"א ב"יור שאין לנו דפנות חמות ולא דפנות לונות - ופי"ע עירוי מכ"ר ע"ל אוכל חי. אם כ"ל אינו ממשל בגלל דפנותיו הולונות הרי כאן אין דפנות לונות, אבל אם רק כ"ר ממשל בגלל דפנותיו החמות הרי כבר י"א החמים מתוק דפנות החמות של הכ"ר. תוס' נוסו לפשוט את הפאולה מדויק בלשון המשנה בשבת -

1. שבת דל' מ"ב סוף ע"א משנה ... התחוו', רש"י, ותוס' ע"ב ד"ה אבל ... דאדרבה ... בתוכה'

אסור ליתן תבלין ע"ל אוכל חם בכ"ר מותר אם האוכל מונח בכ"ל - ומזה שהמשנה השמיטה את דין המצאה חמין מכ"ר ע"ל האוכל חי א"א לפיכך שזה מותר או אסור - שמתוך אי הפאעה ברישא אם דיני כ"ר משנה שפ"ב ככ"ל, ומזה שאינו מופיע בסיפא אם דיני כ"ל משנה שפ"ב ככ"ר - וז"ל המשנה לא אסרה לזה כלל.

ופנה, חו"ל ממשל של בישול בשבת קיימת גם הפאולה עם עירוי ככ"ר בנמצא דבליעה אסור - דק"ל ע"ל שאם חתיכת פיתר נמצאת זו בזה כששתינו לונות אין הפיתר בולע מן הפאסור, ואם מדיחם את הפיתר לפיכך את המשנה הפאסור שאולי נדבק ע"ל שחמו מותר. ל"כ אם פ"ו רוחות - למשל איסור ופיתר הנלעים ע"ל אם פתוח שנגע לזה בזה אנו אומרים שהאיסור נבדל בפיתר לכ"ל בצומק כא"ל (בלשון חז"ל, כדי לשי"ל). ואם ק"ל שרק בכ"ל ראשון יש בליעה כא"ל אבל לא בכ"ל שני. ומחילא נשאלת הפאולה מה י"ל דדין אם עירוי אסור חם מכ"ר ע"ל פיתר לונ - האם דינו ככ"ר (ו"ל נשי"ל) או ככ"ל (ודי בהדחה). שלל כדי עירוי בשבת, בנמצא דבליעה אסור יש לנו שתי סוליות מפורשות: אחת בזבחים הפאוקת בהי שצירי תבשיל של בשר הפרקן מכ"ר ע"ל רק אם יש חיוב לפכשיר את הכלי - שאם עירוי ככ"ר פ"ו בלע הכלי ממשל קדשים, ולתאחר זמן אכילת הפרקן נמצא ע"ל. הפא"א פש"י פ"א בפסחים וזוקת באיסור ופיתר כש"ל מ"ה רותח וכו' לונ ונב"ל א"ל ע"ל פש"י (נכון לפכ"ר שאין לנו שום הפכה שחמום יש בו דבליעה נקרא בישול).

2. זבחים דל' ז"ה ע"ב במשנה ... שפי"ה, וכו' ... ישבר' ורש"י ד"ה ר"ע

אין הפאולה מוצעת לכלי חרס ולפיכך אם נאסר שאין שפיר - מנחת, בו' מרבין עם עירוי לתוכו אסור - וא"כ עירוי אסור ואין לו דין כ"ל (בנמצא דבליעה).

3. פסחים דל' ע"ה סוף ע"ב, אתמר חם לתוך חם ... תתאפ גבר', ורש"י

דבר עירוי כ"ר אסור, ולונ שפונח ע"ל איסור רותח בכ"ר שלל ע"ל האם לא נאסר למשול לונ ע"ל רותח נאסר, אבל איסור רותח שצירי מכ"ר ע"ל פיתר לונ אינו יכול לאסור. והלכה כמשא"ל כמו משני בברייתא (בתוספת פ"א).

4. ע"א ע"א, תניא כוותיה דמשא"ל ... לתוך לונ קולף לונ לתוך לונ מדיח'

כאן פוסק שא"ל למשול עירוי מבלע ק"ל וכו' לפיכך את שחמו פח"לן של הפיתר במקום שנגע בו הפאסור פרתח.

בצ"ל תוס' מחולקים בעד כמה אפשר למצוא ממשלות פאלו עירוי בשבת -

5. תוס' שבת דל' מ"ב ע"ב ד"ה אבל, ורבין משא"ל ... חשיב ממשל, ונראו ... מדיח (תניא)

פר"ש (ב"ר) למד מתתאפ גבר שצירי ככ"ל וזה ממשל כדי קליפה פ"א דין בבליעה ובזבחים הפ"ל שאין הפכה בגלל דקליפה שפאסור. פר"ל למד מזבחים שצירי נתרבה בכלל בישול - ואז"ל דאין מבלע יתח מקליפה אבל עדיין ממשל ככ"ר. פשיטה פש"י (בתוס' בזבחים מפורש שזה ר"ת) וברת שצירי ממשל כדי קליפה כמו ממשל כדי קליפה.

6. ש"ע אור"ח סי' שפ"ח סוף י', ומ"ב ס"ק ע"ד ... כדי קליפה'

ש"ע בודאי לא פסק כ"ל - שדפי פר"ש אין עירוי ממשל כלל ומותר לערות מכ"ר ע"ל האוכל חי - אבל לא פירש אם ממשל הפ"ל ככ"ר (ר"י) או רק כדי קליפה (כ"ר). פ"ב פסק כ"ר, ועירוי ממשל כדי קליפה (ונפק"מ אם רו"ב לערות חמין מכ"ר ע"ל האוכל ממשל - שפכ"סו פ"א דקליפה ופ"א א"ל ב"ש).

למדנו שכלי ראשון ממשל. כלי שני אינו ממשל (חול) מדבר אש לפי המפרש"ל. כלל לפי פס"ז, וכשפי' נכזית בו דמ"א, וז"ל - לפי פ"ש אינו ממשל (דתמאכא אבר). לר"י ממשל (מזה שכלי שצ"ו לתוכו קדשים רותמים חייב בפעולה), ולר"ת ממשל רק כדי קליפה (כמו בתמאכא אבר - אדמיקר אי אפטר דל"א בל"א פורתא)

ופנה הפהד שבו כ"ר לכ"ש ראשון עם בדבר לח (שמן) וגם בדבר יבש (תבלין). אבל הל"ח שפי' אסור בכ"ר ומותר בכ"ש פי' מונח בכלי (פקי פשמן) בפני עצמו ולא בא במצא ישיר עם פחמים וכ"ש של"א נמצאה בהם. שפיכת מים לתוך כלי וצירוב מים במים פואו סוג"א בפני עצמה בל"א ונחלקו פראשנים בפירוש.

1' משנה שבת דל"א נ"א ע"א, פחמים... ונ"א שם... כדי להפשירם

כלי שפירתיחו בו מים וכבר פנו ממנו את המים פחמים אבל פכ"ל אדיין חס אסור ליתן לתוכו מצ"ח מים לזנוגים כדי שיחממו (יס"ג). אבל מותר ליתן בו פירבה מים לזנוגים כדי שיצטוו פושרים (פחות מים"ב). בסוף המשנה כתוב ש"ס - ל"א ד"ל פ"ו יש פיתר של, כדי להפשיר - אבל קשה להבין את המליכות - האם יש בכוס מים חמים או אולי פ"ו בו פהם מים חמים ונשאר פכוס חם - ופאם פכוס פנה פואו כ"ר או כ"ש? בל"א יש עם ברייתא פאוסקת בצ"נ-

2' עם מ"ב ע"א, ת"ר נתן אדם ... מניסא אוסור, ורש"י

לפי רש"י עם ב"ש וגם ב"ה סוברים תמאכא אבר אל"א ש"ש אסור עם כלי שני וכו"ף פתיחו (ר"ש בן מניסא לכאורה אסור צירוי מ"כ ע"ג זנוג). ולפי מה שראינו צ"ד כאן מוכח לפי רש"י שצירוי אינו ממשל כלום (כשי"ת ר"ע - ל"א ד"ל פ"ו #105) ומקורו מדין תמאכא אבר (ופסברא של אדמיקר בל"א פורתא פ"א רק לענין בל"א אבל אינו ממשל כלום). ור"ש שאסור לזנוג לתוך חמין ואינו מחלקים בין כ"ר לשני לכאורה סוברים ד"א עם כ"ש ממשל

3' תוס' שם ד"ה נתן אדם

שי"ת ר"ת (לפ"ש בד"ל #105) פ"א שדיני בישול בל"א שוים, וכן נחלקו אמוראים (רב ושמואל) אם צ"א או תמאכא אבר אי אפטר לומר שכבר פסכיו ב"ה וכו"ף דתמאכא אבר, וגם סברת אדמיקר בל"א פורתא שייך אף בבישול - של"א ממשל ל"ה כ"ד קליפה - לכ"כ פ"ו דחס לתוך זנוג מותר בזנוג מרובים. (ופתוס' עם פירוש ש"ש מודים שאין כ"ש ממשל. ולא אסור אל"א מדרבנן משום צ"ה)

4' ר"ן פרק כ"ה (בר"ל #105 ע"ב) ד"ה תנן רבנן... ל"א פחמים התחומים.

לפי ר"ן מודה רש"י לר"ת שכל המבטח עם ממשל, אבל סובר שבצירוי נז"ל לתוך נז"ל פכ"ל מתערב ולכ"ע תמאכא אבר ואינו ממשל אפי' כדי קליפה. ונ"ל מל"א שחול"ה משלשת פשיטות בצירוי יש עם שי"ת ר"ן שבצירוי נז"ל לתוך נז"ל עם כ"ש חמין לתוך זנוג אינו ממשל כלום.

5' ש"ע אור"ח סי' ש"ח סעיף י"ב ורמ"א

ה"ש"ע פסק כתוס' (ר"ת) ולכן לא פתיר בכ"ר אפי' חמין לתוך זנוג. ופוס"ל פ"א שבלזנוג מרובים מותר וב"ש פתוס' (ופ"ש"ע מודה ל"ה ע"פ"ו במיחם עצמו מותר)

6' מ"ב שם ס"ק פ"ג, ואיין בח"א...

לזנוג מרובין פירוש בשפיכה אחת שפכ"ל מתערב מ"ד, ופנה רש"י ל"ד מ"ד ממשל פואו כ"ר ולכן זנוג לתוך חמין אסור -

7' תוס' שם ד"ה אבל באמבטי, ומדנקט אמבטי... ראשון פואו

שי"ת פתוס' שרק מיחם במשנה פואו כ"ר אבל אמבטי פואו כ"ש אל"א שאסורו חז"ל משום מראית פ"א מ"פני שפואו חם מ"ד, ורק בזנוגים מרובים מותר בכ"ר. ולרש"י באמבטי שני פכ"ל מותר, ובראשון חם לתוך זנוג מותר אבל זנוג לתוך חם אסור אפי' בזנוגים מרובים - שפי' במרובים מפורש במשנה שבכ"ר מותר.

8' ר"ן שם (בר"ל כ" ע"א), אבל באמבטי...

שי"ת ר"ן פ"א ממשל שפואו כ"ר - זנוג לתוך חמין אסור אפי' בזנוגים מרובים ופואו יותר חמור מ"ס"א כ"ר בל"א חמין פ"ב (משמע שפואו דרבנן)

9' ש"ע אור"ח סי' ש"ח סעיף י"א ורמ"א, ומ"ב ס"ק ע"ח... על פחמין, וס"ק ע"ז

פ"א פסק כתוס', ומ"ב חש לשי"ת ר"ן באמבטי ראשון, וא"כ, בצירוי מים לתוך מים בכ"ר - זנוג לתוך חם לכ"ע אסור בזנוגים מרובים מותר אם פואו בשפיכה אחת חול"ה אמבטי לפי ר"ן, חם לתוך זנוג מותר לרש"י ואסור לתוס' (ובלזנוגים מרובים מותר עם לתוס' ואולי אף באמבטי). בכלי שני פכ"ל מותר חול"ה אמבטי לתוס' של"א פתיח אל"א בזנוגים מרובים.

למנוע שכלי שני אינן ממשל (חז"ל מדבר אש, כל, וכשפי' נכוחות בו), אבל ממשל בשבת מוכח שישנם דברים המתבטלים אף בכ"ע -

1' שבת דף קמ"ה ע"ב משנה, כד שבא... ורש"י

מפורש במשנה שיותר מדי חמץ נאכל כי בשבת בחמץ חז"ל ממליח וישן וקוליים פאסופני - לשיטת רש"י (לעיל דף #10 ס' 5) אפשר לפרש, מדיחין דמתנתין בצירוי מ"ר שיוני ממשל, וידידש פמשנה ששנים אלו (מליח... יוצאים מן הכלל ומתבטלים ע"י צירוי כ"ר, אבל לר"י שצירוי ככ"ר - וכן לר"ת שממשל כדי קלפה - ע"כ הפיתר של מדיחין במאכל חי הוא רק בכלי שני - דפיני שיותר מותר על מאכל חי חמץ מכלי שני - ובקוליים פאסופני ע"כ זה אסור! ופשיע פרי פסק כר"ת -

2' ש"ע אור"ח סי' ש"ח סעיף ד', ואם הוא דבר יבש... ומ"ב ס"ק ל"ה, ל"ז

דברים אלו נצטים אובל ע"י צירוי כ"ע ולכן נקרא ביטול. אבל דבר פאסופני דחפה ב"טונגם כדי לטבול אין פדחה בכלל ביטול ומותרת. ב"מ מ"ג ע"ד מאכל שפ"י דצה אחת מתבטל בכלי שני -

3' שבת דף מ"ב ע"ב, סבר רב יוסף (י"ק) ... כבישרא דתורא (תנינא), ורש"י

לשיטת י"ק אור"ח סי' ש"ח סעיף ד', ורש"י שפ"מ מתבטל בכ"ע, לר"ת אין מתבטל אלא בכ"ר ע"פ אש - וכמו בשר פשור אין מתבטל אלא ע"פ אש.

4' תוס' שם ד"ה ופי"ן

כל מקום שיש ב"מ ב' לשונות לרש"י ור"ת אם פאסופני הוא אסור או מ"ב, דאורייתא חייבים להחמיר, ובדרבנן - לרש"י פלוגתא כלישנא בתרא ולר"ת כחוקים, ושיטת ריב"א תמיד (אף בדאורייתא) פלוגתא כלישנא י"ק. כאן פסקו תוס' כלישנא בתרא (ש"ס רב נחמן סבר כן) שפ"מ מותר אפי' בכ"ר ובלבד שפסירו מן פאסופני והחמיר אפי' בכלי שני (כלישנא י"ק) תבוא ע"ל הרכה.

5' ש"ע אור"ח סי' ש"ח סעיף ט', ... דתורא, ויש אוסרים ... תע"ב, ומ"ב ס"ק ע"א

פשיע פסק כלישנא בתרא, ור"מ פוסף פחומרא של תוס', ופ"מ פתיר במלח שלטן שפ"מ ממשל (וכן בסוכה) אלא שפ"מ בכ"ר לכתחלה (א"ב ל"ה פ"ה) (ובבשר פשור ע"מ פחמירו פראשנים ופשיע ור"מ א"ב דוקא בפ"מ אין מתבטל ע"פ אש, אבל פלחלוחית שבו מתבטלת בכל כ"ר) ופ"ה, אחרי שפורש ב"מ שישנם דברים המתבטלים בכ"ע, פסתפקו פפוסקים ע"כ בדברים אחרים אם יש בהם מתבטלים בכ"ע -

6' הפות מייחנות פרק ט' שבת אור"ח, וכתב רא"ס ... או בכ"ע

לפי רא"ס יש ביטול אחר אפי' אסור ליתן פת בכלי שני מחשש שדבר אפ"ו מתבטל אפי' בכ"ע.

7' ש"ע אור"ח סי' ש"ח סעיף ה', ומ"ב אברפס ס"ק י"ח, ומ"ב ס"ק מ"ב

פר"מ א"ב פ"מ ע"כ כתחלה כרא"ס, ופוסף פ"מ א"ב ע"כ כל דבר שכלל מ"ב בו פיתר מפורש בכלי שני אסור מספק. (למשל ראיון שאין כ"ע ממשל מן - דף #9 ס' 1, מ"ס - דף #10 ס' 2, תבלין דף #10 ס' 1) ופסק כן פ"מ ב - ו"כ פיתר ש"ס אין ממשל כמ"ב ואינו נמצא למשלה! שפ"ר רק מ"ס, ש"ן ותבלין מותרים בכ"ע (ל"ס ברור בא"פ תבלין מדובר) - ואפי' במ"ס וש"ן רק כשאין פ"ד נכוחות בו, ואינו כלל או דבר אש, ו"כ צירוי אסור. יש, אבל, קולא א"ב באחרונים -

8' ש"ע שם סעיף ד', ... אם נ"ב, ומ"ב ס"ק כ"ע

ח' שנתבטל ונ"ב מותר בכלי שני

9' חזון איש אור"ח סי' נ"ב ס"ק י"ח, וכ"ב מ"ב ... בשאר דבר

פחזון איש חולק אמ"ע וסובר שאין להסתפק אלא בדבר אפ"ו ש"מ מתבטל ע"כ בכלי שני ופ"ה, אף ל"פ פחז"א יש ע"ד אסור בנתינת מאכל חי בכ"ע ומקורו ב"פ"ה פתוס' במשנה ל"ה (ס' 1) שפ"ה פדחת דבר חי - ולר"ת ור"י ראיון שפ"ה ע"כ אי"ר כשמצרף מכלי שני (דצירוי כ"ר ממשל) -

10' תוס' שבת דף ע"א ע"ב משנה, וכד שלבא, וכל שלבא ... ולא מיחזי כממשל

פתוס' פק"ש - אם לר"ת אי"ר בכ"ע, ל"מ פתיר פמשנה רק צירוי מ"ב פ"א כ"ע אין ממשל אפי' להשרות את המאכל בתוכו מותר? ותי"ב שנתנת מאכל חי ל"ב ע"כ אסור מדרבנן מפני ש"כאפ"ה ממשל. ו"כ נתנת מאכל חי לכ"ע אסור מדרבנן, ול"מ א"ב יש חשש דאורייתא.

9' וכי צ"ב סקמ"ב
בשם המ"א דיש להחמיר בכל דבר שאין היתרו מבוחר בגמ', ומיבו ו"ל
ביון דמיס ושמן מבוחר בגמ' שאין מחבשלין צ"ב כדלמר מ' צ'
מ"ב א', אין להחמיר רק צפת המבוחר צ"ב ומשום שהוא כ"ב
לפי נ"ח להבטל ח"ל לא בשאר דבר

